

Liisa-tarhurin helmikuun tarinoita

"Jos Mattina (24.2.) tuiskuttaa, kasvavat kesällä kukkatouot." Siis jotakin mukavaa ennustetta Matinpäivästä, sillä yleensä Matti kertoi tulevia säitä ja kieltojakin on oikein roppakaupalla. Jos kampasi Matinpäivänä tukkaansa, se alkoi lähteä. Jos ompeli, käärme purisi kesällä. Työnteon sanottiin aiheuttavan vain harmia, ei sopinut myöskään maata, silloin itikat söisivät kesällä!

Lunta on tullut niin mahdottomasti, että ei tiedä mihin ne kaikki mahtuvat. Ja millaisia sohjokelejä sitä on vielä edessä. Mattina pyrytteli lunta, ja sehän tietää sen, että Matti laskee seitsemän (tai yhdeksän) hattua kannon päähän. Siis sataa vielä seitsemän tai yhdeksän kertaa lunta.

Tarhurilla on aikamoinen huoli katolla olevista lumista. Normaalisti talon ja siipirakennuksen sisäpihalla olevat lumet ovat pysyneet katolla. Uskon että kolmen katon "risteys" eli jiiri painaa lumia toisiaan vastaan ja ne pysyvät katolla. Nyt on paksu jääkerros alla ja lunta paljon, niin pelottaa miten mummon käy!

Onneksi on kuisti ulko-oven edessä, että ainakin pääsen ulos. Olen jo viritellyt koiralle narun, johon laitan sen sitten kiinni pihalle, kun suojaa alkaa olla. Se yleensä makoilee siinä pihalla, lähellä taloa, joten suuri vaara on, että lumet tippuvat sen päälle.

Kasvihuonetta on myös koeteltu, sillä sieltäkin on lähtenyt isot alueet valumaan alas ja nyt ne ovat vielä räystäään reunalla kiinni ja lumi on muodostanut suuren puoliympyrän kasvihuoneen seinustalle. Kasvihuoneessa on tolppatuet sisäpuolella, mutta kun lähtee suurin lumi varaston katolta, jonka seinustalla kasvihuone on, niin kuinka sitten käy, jos lumet ei mahdu sinne ojaan!

Räystäällä on ollut jo monet jääpuikot. Mitä pidempi Matin parta räystäästä riippuu - eli jääpuikot - sitä pidemmälle kevät venyy.

Pari viikkoa meni, eikä yhtään lintua näkynyt. Olin sitä ennen sulattanut ja puhdistanut kaikki peltiset ruokintasäiliöt ja täyttänyt kaikki ruokintapaikat. Johonkin ne linnut hävisivät, koska ei näkynyt naapureidenkaan laudoilla syöjiä. Tykkäsin päiväjuomaa juodessani aina istua ikkunan vieressä ja katsella lintujen touhua. Niistä voi nähdä eri luonteisia, eri tavalla käyttäytyviä ongelmanratkaisijoita ja arkoja piipahtajia. Ehkä niitä taas saapuu syömään, kun kevätaurinko alkaa lämmittää.

Odotan maaliskuun toista viikkoa, sillä silloin on sopiva nouseva kuu, jolloin voi ruveta multaa hypistelemään. Jotkut sisäkukat ovat selvästi piristyneet, kun valo on lisääntynyt ja joidenkin matka on päätynyt kompostiin, kuten joka tammikuun jälkeen on tapahtunut.

Värinokkoset ovat olleet pari kesää innostuksen kohteena. Innoissani laitoin pistokkaita juurtumaan loppukesällä, jotta ne talvehtisivat paremmin. Osan aikaa ne olivat viileässä huoneessa, ja kun toin ne ikkunalle, niin yksi toisensa jälkeen ne vain kuivuivat pystyyn, vaikka kastelin niitä kohtuudella. Yksi punavihreä pistokas ja jo kaksi talvea talvehtinut heleän vihreä isoksi kasvava värinokkonen jäivät henkiin. Ne ovat mukava lisä kesäkukkaistutuksissa; värikkäitä, lehteviä, puolivarjossa viihtyviä kasveja. Tässä mietiskelen, että pitäisikö ostaa siemenpussi ja katsoa löytyykö sieltä erilaisia "nokkosia" vai vaan yhdenlaista, vaikka kuva kertoo toista.

Huonekuusi, jonka sain lahjaksi, voi hyvin. Se on puolivarjossa, iltaisin kasvilampun alla, isossa saviruukussa, jonka pohjalla on kookoskuitua. Ruukussa ei ole reikää, joten kastelen kookoskuidun ja laitan huonekuusen sitten siihen. Se tuntuu viihtyvän, kun saa pohjan kautta kastelua.

Viime kerralla kerroin millaisia mokia tuli tehtyä näiden vuosikymmenien aikana, mitä olen tässä puutarhassa elellyt. Muutama asia palautui vielä mieleen ja tästä voisi todeta, että oppia ikä kaikki! Märkäpohjainen maa on opettanut monenlaisia asioita. Ei niin kuivaa kesää etteikö meillä olisi

kastetta maassa! Se on hyvä asia, sillä en yleensä kastele perennoja, pensaita tai puita, jos ne ovat kunnolla juurtuneet. Kesäkukka-astiat ja jotkut lavaistutukset voivat saada vettä kuivina aikoina.

Toinen oppi - kantapään kautta opittu - on ollut se, että älä istuta arkoja kasveja, jotka eivät kestä talvimärkyyttä! Monia kasveja on mennyt talven aikana, kun en ole huolehtinut tarkasti millaiseen paikkaan ne istutan. Vuosien saatossa olen lisännyt kompostia ja lehtisilppua ja ongelma on alkanut vähentyä. Pikkuhiljaa penkeistä on alkanut tulla kohopenkkejä ja niissä viihtyvät myös vähän aremmat kasvit.

Isoksi kasvaneet puut ovat omalta osaltaan kuivattaneet maaperää ja lisänneet kasvien mahdollisuutta menestyä! Vaikka pari vuotta sitten jouduin kaadattamaan neljä isoa puuta (kaksi terijoensalavaa ja kaksi vaahteraa). Isoimmat puut jäivät vielä paikoilleen ja selvästi kasvu lisääntyi, kun saivat tilaa. Vanhaa tapaa noudattaen, olen kaadettujen puiden tilalle istuttanut uudet puut. Kolme erilaista pihlajaa ja suklaakirsikka ovat pieniä puita/pensaita mutta omalta osaltaan pitävät vesitaloutta kurissa!

Eräs ongelma on kestänyt 40 vuotta. Innoissani maasta ja mahdollisuuksista, aloin istuttaa kasveja. Tuli otettua vastaan sellaisia kasveja, jotka lisääntyvät kuin rutto! Vuohenkello - tuo sinikukkainen kaunotar - päätti, että tämä puutarha on kokonaan hänen! Luulin, että kun annoin sen kasvaa määrättyissä penkeissä, niin eihän se siitä leviä. Kylläpä vaan. Joko siemenet kuljeskelivat toisiin istutuksiin tai juurenpalat kompostin kautta siirtyivät toisiin penkkeihin. Luin jostakin kirjasta, että sitä käytettiin ravintona pula-aikoina. Ne ovat silmänlumetta, ne kasvissa olevat juuret, sillä niistä lähtee pitkiä lankamaisia juuria (jopa yli puoleen metriin) ja siellä se sitten tekee porkkanamaiset juuret, jotka ovat kyljellään maassa. Ja niitä käytettiin ravintona. Se selittää sen sitkeyden, kun luulee sen kitkeneen, niin jo seuraavana kesänä on samassa paikassa sen alkuja. Huomattavasti vähemmän olisi kitkemistä, jos en olisi tuonut vuohenkelloa puutarhaani.

Ystävätär toi kerran tuliaisena kanadanvuokon. Vaikka kukka on kaunotar, se leviää kovasti. Se kasvoi rajatussa penkissä ja pyrki sieltä koko ajan pois. Sain sen pidettyä monta vuotta kurissa, mutta sitten sain päähäni, että se olisi hyvännäköinen erään ison penkin päässä. Se oli virhe! Silloin se näytti luonteensa ja aikoi vallata koko penkin ja naapuripenkin. Kun sitä sitten rupesin metsästäämään lopullisesti, niin totesin, että sen varsi katkeaa hyvin helposti ja juuri jää maahan. Ihmettelin sitä penkkiä, johon alun perin istutin sen, kun siellä eivät tahdo muut kasvit kasvaa. Kun kaivoin koko penkin kasvit pois, niin huomasin, että tiheitä vahvoja juuriryppäitä oli joka puolella ja myös toisten kasvien juurakoissa. Nyt olen päättänyt hävittää sen kokonaan. Aina kun ilmestyy alku, niin kaivan sen pois!

Kevättä ilmassa ja kevättä rinnassa! Voileipäkrassi vihertää ikkunalla ja herneenversot pilkistävät mullan alta. Aiemminkin on käynyt niin, että herneet ovat tulleet syödyksi versoina ja penkkiviljelyyn on pitänyt ostaa uudet siemenet. Vihreää halajaa mieli ja aurinko lämmittää, niin pakko on uskoa, että talvenselkä on taittunut ja kevät on!

Joten iloa ja valoa kaikille kevään odotukseen!